

6.4.2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö
VN/2705/2020-OKM-1

Lausuntopyyntö korkeakouluopiskelijoiden ruokailun tukemisen perusteista annetusta valtioneuvoston asetuksesta

Palvelualojen ammattiliitto PAM kannattaa Opetus- ja kulttuuriministeriön esitystä opiskelija-aterioiden enimmäishintojen korotuksesta. Esityksessä avustukseen oikeuttavan lounaan enimmäishintaa ehdotetaan tarkistettavaksi alan kustannuskehityksen perusteella: aterian enimmäishintaa korotettaisiin nykyisestä 4,54 eurosta 0,46 eurolla eli noin 11 prosentilla, jolloin opiskelija-aterian enimmäishinnaksi tulisi viisi euroa. Esityksessä erikoisannoksen enimmäishintaa ehdotetaan korotettavaksi 6,89 eurosta 0,76 eurolla 7,65 euroon ja erikoisannoksen vähimmäishinnaksi ehdotetaan 6,30 euroa (korotusta 0,61 euroa). Kuten esityksessä todetaan, enimmäishinnan korottaminen on perusteltua myös siksi, että korotuksella turvattaisiin laadullisesti täysipainoiset opiskelija-ateriat ja opiskelija-aterian taso vastaisi paremmin henkilöstöruokailussa yleensä vaadittavaa tasoa.

PAM korostaa, että opiskelija-aterioiden enimmäishintojen korotuksen lisäksi opiskelijoiden ateriakohtaista avustusta (ateriatukea) tulisi korottaa samaan aikaan opiskelija-aterioiden kustannustason nousua vastaavasti noin 50 sentillä opiskelijoiden toimeentulon varmistamiseksi.

Opiskelija-aterioiden enimmäishinnan ja opiskelijoiden ateriakohtaisen avustuksen korottaminen auttaisivat osaltaan edistämään työllisyyttä, sosiaalisesti vastuullisten hankintojen tekemistä sekä kestäväää kehitystä ja hillitsemään ilmastonmuutosta.

Opiskelijaruokailua tarjoavien yritysten kannattavuus heikentynyt

Opiskelija-aterioiden enimmäishintaa on korotettu edellisen kerran vuonna 2012. Opiskelijoiden ateriakohtaista avustusta (ateriatukea) on korotettu puolestaan edellisen kerran vuonna 2013. Aterioiden valmistamiskustannukset ovat nousseet sen jälkeen huomattavasti.

Opiskelijaruokailua tarjoavien yritysten kannattavuus on heikentynyt, kun kustannukset ovat nousseet myyntihintoja nopeammin. Matkailu- ja Ravintolapalvelut ry:n mukaan vuoden 2012 syyskuusta vuoden 2019 syyskuuhun opiskelijaravintoloiden kustannukset ovat kasvaneet 11,1 prosenttia.

Opiskelijaravintoloiden kustannuskehitys vastaa normaalien ravintoloiden kustannuskehitystä. Kun kustannukset nousevat ja hinnoittelu on säänneltyä, aterioiden taso ja opiskelijaravintoloiden taloudellinen tilanne heikkenevät. Jos aterioiden hinta säilyy edelleen ennallaan, kielteinen kehitys jatkuu. Lisäksi vaarana on, että pienimmät toimipisteet luopuvat aterioiden tarjoamisesta.

Opiskelija-aterioiden edistettävä terveyttä ja kestäväää kehitystä

Kustannusten nousu on johtanut opiskelija-aterioiden tason laskuun. Aterioiden laadun heikkenemisen lisäksi kustannusten nousu vaikuttaa opiskelijaravintoloiden tarjontaan. Ateriasuosituksia kehitetään koko ajan, mutta niissä ei oteta huomioon suositusten vaikutuksia raaka-aineiden hintoihin: kustannusten noustessa käy valitettavan usein niin, että kotimaisten elintarvikkeiden osuus vähenee ja

6.4.2020

opiskelijaravintoloille syntyy vaikeuksia tarjota vastuullisesti kalastettua kalaa tai riittävän korkealaatuista kasvisruokaa.

Ravitsemuksellisten ja kansanterveydellisten näkökulmien lisäksi opiskelija-aterioihin liittyy olennaisesti myös vastuullisuusnäkökulma: vuonna 2016 annetuissa korkeakouluopiskelijoiden ruokailusuosituksissa on todettu, että opiskelijaruokailun järjestämisessä tulisi varmistaa kestävä kehityksen periaatteiden toteutuminen. Vastuullisuus korostuu myös Valtion ravitsemusneuvottelukunnan, Opetushallituksen sekä Terveystieteiden tutkimuskeskuksen lokakuussa 2019 julkaisemissa suosituksissa, joiden mukaan opiskelijoille tarjottavien aterioiden tulisi edistää kestävä kehitystä sekä hillitä ilmastonmuutosta.

PAM korostaa, että ateriakohtainen avustus on yksi tärkeimmistä opiskelijoille suunnatuista tuista, sillä tuetun lounaan syö päivittäin noin joka toinen opiskelija. Aterioiden laadun heikkeneminen voi johtaa tuen käytön vähenemiseen, mikä nostaa opiskelijoiden elinkustannuksia ja vaikuttaa kielteisesti opiskelijoiden terveyteen. Myös opiskeluaikat voivat pidentyä, koska opiskelijoiden tarve hankkia lisätuloja töissä käymällä saattaa lisääntyä.

Helsingissä 6.4.2020

Palvelualojen ammattiliitto PAM ry

Annika Rönni-Sällinen
puheenjohtaja

Lisätietoja:

Katri Jakosuo
elinkeinopoliittinen asiantuntija
puh. 044 750 4529
katri.jakosuo@pam.fi